Amsterdam om van te houden (2)

tekst: Gerard Goudriaan

Uit de aanhoudende stroom boeken over Amsterdam hebben we een aantal geselecteerd waaruit liefde voor en trots op Amsterdam blijken. Het zijn er zoveel dat we de Boekenhoek van twee nummers vullen. Nu het tweede deel.

De Haven van Amsterdam

Een boek over de Amsterdamse haven, is dat nog nodig? zult u zich misschien afvragen. In het voorwoord beantwoorden de burgemeester van Amsterdam en de wethouder van de haven deze vraag met een volmondig ja. Volgens hen is er nog geen moderne, samenvattende beschrijving van de havengeschiedenis tot aan 2009. Ze stellen ook dat nog maar weinig Nederlanders, onder wie de Amsterdammers zelf, bekend zijn met de geschiedenis van de haven.
In het boek moest vooral het accent liggen op de laatste driekwart eeuw. Het boek bestaat uit vier thema's:

- de ruimtelijke groei van de haven;
- de verbindingen met de zee en het achterland;
- de ontwikkeling van scheepvaart, handel en havengebonden industrie;
- het werk in de haven en de organisatie van het havenbedrijf.

Deze thema's zijn de leidraad voor de drie chronologische delen. Een relatief beknopt deel over de haven tot 1876; een deel over de periode tot 1945 en het laatste deel over de periode tot 2009. De hoofdstukken in het laatste deel zijn in belangrijke mate gebaseerd op nieuw onderzoek.
Het goed gedocumenteerde boek is rijk geïllustreerd met veel oude historische prenten en is interessant voor iedereen die zich grondig wil verdiepen in de geschiedenis van de haven, de handel en de scheepvaart. Voor bewoners van het Oostelijk Havengebied is de vraag natuurlijk relevant in hoeverre hun gebied en de vroegere activiteiten daarin op een interessante wijze belicht worden. Heel intensief komt het Oostelijk Havengebied niet aan de orde, maar er is genoeg te genieten. Alleen al de historische illustraties, zoals foto's van Javaanse en Poolse landverhuizers bij het Lloyd-etablissement en later het Lloyd Hotel, pakhuis Zondag aan de Cruquiusweg en pakhuis Azië aan de Oostelijke Handelskade, zijn erg de moeite waard.

Roeland Gilijamse, Hans Bonke m.m.v Joris Moes, Ernest Kurpershoek
De haven van Amsterdam. Zeven eeuwen ontwikkeling
Uitgeverij THOTH Bussum, Haven Amsterdam, 2009
ISBN 978 90 6868 523 7
Prijs € 39,90

Schrijvers van Amsterdam

In Amsterdam zijn veel plekken te vinden die in de Nederlandse literatuur een rol hebben gespeeld. Omdat ze het decor zijn van een roman of omdat ze woon- of werkplek (of anderszins) waren van één of meer schrijvers.
Het boek 'Amsterdam & zijn schrijvers' brengt 82 van die locaties in kaart, die met één of meer schrijvers verbonden kunnen worden. De plaatsen met bijbehorende anekdotes van de schrijver(s) zijn door in totaal 33 medewerkers beschreven. We komen niet te vermijden klassiekers tegen als 'Het Achterhuis' van Anne Frank en 'Publieke werken' van Thomas Rosenboom

met zijn beschrijving van de ontwikkeling van het Victoriahotel, maar ook een roman als 'Koetsier herfst' van de net met de P.C. Hooftprijs bekroonde Charlotte Mutsaers. In deze roman treffen we een lofzang aan op de Nieuwe Leliestraat in de Jordaan.
Het boek is ingedeeld per wijk, soms een klein stukje van Amsterdam (rond het Centraal Station of rond Artis), soms een groot gebied (Noord of een restcategorie aan de randen van de stad). Zeeburg komt er niet in voor. Alleen op de achterkant en de zijflappen kunnen we een in Zeeburg voorkomend gedicht van Gerrit Kouwenaar onderscheiden: 'Ik lig als een schip op de rede / van een stad die eeuwen bestaat'. Het is te vinden op de gevel van het appartementencomplex Batavia aan de Panamalaan. Verder heeft Zeeburg blijkbaar geen rol gespeeld in de Amsterdamse literaire geschiedenis.

Ko van Geemert
Amsterdam & zijn schrijvers. Literatuur op locatie
Uitgeverij Bas Lubberhuizen, Amsterdam, 2008
ISBN 978 90 5937 196 5
Prijs € 24,90.

Eten in Amsterdam

De kwaliteit van veel Amsterdamse restaurants is volgens culinair recensent Johannes van Dam hoog. Of nauwkeuriger gezegd: Johannes van Dam heeft de afgelopen tijd in zijn eetrubriek in Het Parool 32 restaurants een cijfer negen of hoger gegeven. Zo'n hoog aantal is bij Van Dam nog niet eerder voorgekomen. Eén van die restaurants is in Zeeburg te vinden: Pompstation (voorheen Tatin) in de Borneostraat. 'Een kindvriendelijke grote zaak van ervaren uitbaatster … met gratin en frieten van historische kwaliteit'.
Twee van de beschreven restaurants bevinden zich in het toekomstige stadsdeel Oost, waarvan Zeeburg binnenkort deel uitmaakt. Het ene is Merkelbach op de Middenweg, in de rechtervleugel van Huize Frankendael, het andere is Trinbago, met keuken uit Trinidad, op de Eerste van Swindenstraat.
De proefwerken van deze 32 restaurants vormen het hart van 'Lekker Amsterdam. 2010'. Verder heeft Van Dam in de gids twee aanbevolen winkels opgenomen (een Poolse supermarkt en een Italiaanse eetwinkel) en lange lijsten van lekkere restaurants en lekkere winkels. Bij de restaurants komt Zeeburg er bekaaid van af met alleen het hierboven genoemde Pompstation en het op de kaart verkeerd aangegeven Bagels & Beans op de Veemkade. Van de vele tientallen in de lijst opgenomen winkels kunnen we er maar een handvol in Zeeburg ontdekken. IJburg komt helemaal niet voor. Blijkbaar heeft IJburg volgens Van Dam helemaal niets te bieden. Of is dit deel van Amsterdam voor hem te ver?

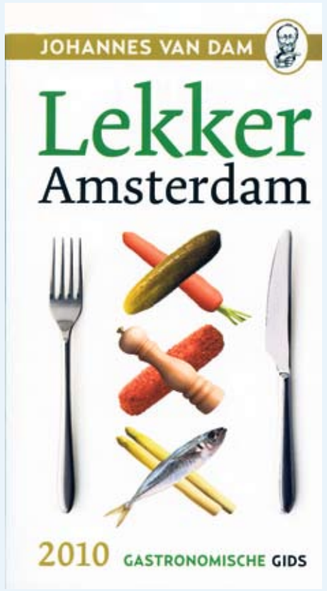

Johannes van Dam
Lekker Amsterdam. 2010 Gastronomische gids.
Uitgeverij Bas Lubberhuizen, Amsterdam, 2009
ISBN 978 90 5937 228 3
Prijs € 9,95.

Stads- en wandelgids Amsterdam

'Gefeliciteerd! U hebt gekozen voor Amsterdam Stads- en Wandelgids, de meest complete reisgids voor een geslaagd bezoek aan Amsterdam. Amsterdam Stads- en Wandelgids is een bijzondere gids, omdat u hem kunt gebruiken als stads-, wandel- en architectuurgids'.
Dit is het ronkende begin van een nieuwe gids over Amsterdam. Grote vraag natuurlijk: maakt de gids deze beloften waar? Voor een groot deel is het antwoord: ja. De gids bevat veel interessante algemene informatie over Amsterdam (eten en drinken, parken, winkels en markten bijvoorbeeld), een aantal wandelroutes door Amsterdam met begeleidende informatie voor de beginnende stadswandelaar en veel info over panden aan de grachten.
Het moet een ontzettende klus zijn geweest om al die informatie bij elkaar te krijgen. Met zoveel informatie moet er wel eens wat mis gaan met de zorgvuldigheid (de pont naar het Java-eiland bijvoorbeeld vaart al jaren niet meer) en de adequaatheid en volledigheid van de informatie (Amsterdamse schoolarchitectuur buiten het centrum komt nauwelijks aan bod). Met zoveel informatie over het centrum kan Amsterdam buiten het centrum nauwelijks ruimte krijgen. Het Oostelijk Havengebied, in het bijzonder het Java- en het KNSM-eiland, krijgt desondanks toch nog vier pagina's.
Wat een groot probleem van het boek is, is dat uit de inhoud niet duidelijk wordt voor wie het is bedoeld. Uit de eerste zin blijkt dat men zich richt op de bezoeker aan Amsterdam en de gekozen taal maakt duidelijk dat dat de Nederlandstalige bezoeker moet

zijn. Maar moet aan hem uitgelegd worden welke muntstukken bij de euro horen, hoe je een tompouce moet eten, dat je maar beter in Amsterdam geen taxi kunt nemen, hoe gevaarlijk er in Amsterdam wordt gefietst? Dit soort informatie is vooral interessant voor buitenlandse bezoekers, maar dan had de gids wel (behalve voor Vlaamse toeristen) in het Engels geschreven moeten zijn.
Aan de andere kant, wat de samenstellers vermoedelijk onderschatten is dat veel informatie, met name het wandelgedeelte, zeer geschikt is voor Amsterdammers die hun stad beter willen leren kennen.

Marcel Bergen & Irma Clement
Amsterdam. Stads- en Wandelgids
Klapwijk & Keijsers Uitgevers, Amersfoort, 2009
ISBN 978 90 811296 5 7
Prijs € 19.50

advertentie

boeken, tijdschriften, dagbladen en... koffie

BOEKHANDEL
VAN PAMPUS

open woensdag t/m vrijdag 10-19 uur, zaterdag & zondag 10-18 uur
KNSM-laan 303 telefoon 419 30 23
www.boekhandelvanpampus.nl info@boekhandelvanpampus.nl